

Motion till riksdagen 2021/22:4679

av **Aron Emilsson m.fl. (SD)**

med anledning av skr. 2021/22:90 Nordiskt samarbete 2021

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koordinerad lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt inresebevis och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt genomförande av Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om profilering av Norden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den strategiska metoden att avverka alla gränshinder årligen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera ett nordiskt lagråd och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en gemensam nordisk bolagsrätt och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ökad grad av harmonisering i den nordiska mervärdesbeskattningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studiebesök av Nordiska rådet och nordiska skolor i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunskap i nordiska språk, nordisk kultur och historia i grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om internationellt konkurrenskraftig elitforskning i Norden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiska språk på de humanistiska fakulteterna och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka språkkunskaperna i skandinaviska, isländska och finska och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkt nordisk kultursatsning och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk kulturkanon och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om näringspolitik och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integrerad regionalpolitik och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om självförsörjande nordisk energipolitik och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt startup-nätverk och nordiska innovationshus och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att attrahera turism och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ambitionen att bli världens mest hållbara och integrerade region och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om helhetssyn och Svanenmärkning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om helhetssyn i avfallshanteringen och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektivisera klimatpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hållbara havsnäringsar och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krafttag för minskad övergödning av Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nordiskt djurskydd i världsklass och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om livsmedel och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordisk samordning av sjukvårdsresurser och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk marknad för hälsovård och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rapportera missförhållanden på den nordiska arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om integration och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jämställdhet och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om synkroniserad digitalisering i Norden och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk krisfond och tillkännager detta för regeringen.

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om koordinering av EU-direktiv och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om transport och infrastruktur i Norden och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan och granskning av islamismen och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nordisk krisberedskapskommitté och statsministrarnas samråd och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bilaterala samarbeten med Norge med prioritet på energi, näringsliv och arbetsmarknad och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bilateralt samarbete med fokus på rättspolitik och migration och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bilateralt samarbete med Island med fokus på fiskerinäring och miljö och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nordenområdessamarbetet avseende Arktis i fråga om miljö, kultur och säkerhet och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nordenområdessamarbetet för de anglosaxiska öarna i fråga om tullar och handel och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nordenområdessamarbetet avseende Tyskland i fråga om investeringar och handel och tillkännager detta för regeringen.

Pandemi och kris

De nordiska statsministrarna tillkännagav 2019 att Norden 2030 ska vara världens mest hållbara och integrerade region. Coronapandemin har dessvärre inneburit ett kraftigt bakslag för det nordiska samarbetet, såväl psykologiskt som i den konkreta vardagen. Nya barriärer har uppstått och friktion har skapats mellan länderna och deras befolkningar till följd av att vi på regeringsnivå inte koordinerade våra strategier mot pandemin från dag ett utan valde olika sätt att hantera situationen och mobiliteten vid gränserna.

Koordinerad lagstiftning

Många av de besvärligheter som existerat och fortfarande existerar mellan länderna är inte resultat av överlagda politiska beslut utan snarare just av det faktum att länderna inte samordnat sig innan nya nationella lagar stiftats eller restriktioner införts. Därtill är i princip hela Norden bundet av direktiv som antagits av EU, men det saknas i mångt och mycket en nordisk koordinering när dessa ska införas i nationell rätt. För att kriser bättre ska kunna hanteras i framtiden behöver Norden inrätta en koordinerad lagstiftning mellan länderna på alla berörda områden.

Nordiskt inresebevis

Av pandemin har vi lärt oss att det behöver finnas förberedda regelverk som möter samhällskriser. Därför föreslår vi att det inrättas en gemensam nordisk krismekanism som ska vara förberedd att omgående träda i kraft vid pandemier. Den ska bl.a. innefatta ett särskilt nordiskt inresebevis som möjliggör gränspendlares frihet att driva sitt företag eller anställda att komma till sin arbetsplats trots pandemi och allmänna restriktioner.

1 Verksamhet samarbetsministrarna

Nordiskt genomförande av Agenda 2030

De nordiska länderna verkar för att implementera den internationella planen om Agenda 2030 och är sannolikt bland de bästa länderna i klassen att lyckas. Det finns dock två problem med detta. Det ena handlar om att vi lägger ned koldioxidneutral energiproduktion som ersätts med oljebaserad energi som ökar de negativa klimateffekterna. Dessutom kan klimatmålen aldrig uppnås om inte också de stora utsläppsländerna går före – Kina, Indien, USA, Ryssland, Tyskland m.fl. Norden har bara en ytterst liten andel av utsläppen i ett globalt perspektiv. Det spelar mindre roll hur lite eller mycket vi lyckas minska våra utsläpp när länder som Kina och Indien inte är med och bidrar i minskade koldioxidutsläpp. Därför behöver den mest prioriterade uppgiften för regeringen inom ramen för det nordiska samarbetet och Agenda 2030 vara att öka den koldioxidneutrala energiproduktionen i Norden och samtidigt arbeta för att dessa högutsläppsländer ska bli delaktiga.

Internationellt samarbete och profilering av Norden

Regeringens profilering genom podcasten Nordic Tasks är endast ett digitalt och medialt verktyg som för övrigt bedöms vara relativt okänt för de flesta medborgare i Norden. De nordiska länderna är redan kända för de värderingar som gäller här om jämlikhet och miljö främst och andra kvalitativa mjuka värden. För att lyckas bättre med en framgångsrik profilering behöver Norden också visa omvärlden vad vi åstadkommer i form av kvantitativa resultat, t.ex. i fråga om återvinning, välfärd, säkerhet och framför allt våra exporterade produkter, i vår handel. Vi behöver profilera oss på ett sådant sätt att det bidrar till en förstärkt ekonomisk ställning att finansiera vår trygghet och välfärd och en förmåga att synliggöra nordiska värden i form av inte minst platsbunden kultur och natur, vilket också kan stimulera besöksnäringen.

2 Gränshinder

Norden är sedan länge – och utvecklas alltmer mot – en gemensam marknad för varor, tjänster och kapital, men regelverken är i mångt och mycket fortfarande utformade utifrån att medborgare och företag rör sig inom ett och samma nordiska land. Arbetet med att avlägsna onödiga gränshinder är dock ett högt prioriterat mål i det nordiska samarbetet, med undantag för rådande tider under pandemin, och varje år avskrivs ett

antal omotiverade gränshinder mellan länderna. Sverigedemokraterna ser med intresse på hur Gränshinderrådet kommer att lyckas under nuvarande mandat. Samtidigt ser vi en generell problematik i att man i arbetet med att undanröja hinder alltför ofta ligger steget efter och tvingas lösa gränshinder retroaktivt.

Att arbeta för att undanröja hinder som hämmar gränsöverskridande sysselsättning, tillväxt, utbildning och besöksnäring är helt centralt. Samtidigt är det utifrån vår utgångspunkt fundamentalt att balansera det mot den nationella kontrollen, det nationella självbestämmandet och subsidiaritetsprincipen. Därutöver är det, för att avlägsnandet av gränshinder ska fungera, nödvändigt att de nordiska länderna känner tillit till varandra och att de yttre gränskontrollerna gentemot Europa och världen fungerar tillfredsställande. I det avseendet har Sverige brustit genom en oansvarig migrationspolitik och, nu de senaste åren, en avvikande strategi i bekämpningen av pandemin, i förhållande till våra grannländer, vilket har påverkat tillit och tålamod.

Avverka alla gränshinder under ett år

Regeringen ger i skrivelsen konkreta angivelser på ett antal gränshinder den avser att lösa. Det är generellt sett bra med kvantifierbara målsättningar, men för att nå den övergripande visionen om världens mest integrerade region bör de nordiska samarbetsministrarna varje år tillämpa en annan metod – de bör i början av året mötas för att samla den fullständiga listan av gränshinder och föreslå konkreta lösningar på varje hinder med målsättningen att dessa ska vara lösta när året är slut. Denna procedur bör upprättas varje år för att snabbt mota undan hindren och ständigt få en översiktsbild över vilka nya hinder som har uppstått. Därvid kan man säkerställa att gränshinder inte växer fram och blir liggande i långbänk utan att de snabbt och effektivt motverkas och löses ut.

Etablera ett nordiskt lagråd

Sverigedemokraterna vill etablera ett nordiskt lagråd som proaktivt på förhand kan skanna kommande lagstiftning i våra respektive länder för att i ett tidigt skede upptäcka och undanröja nya gränshinder och utreda formerna för detta. Ett nordiskt lagråd ökar möjligheterna att i ett tidigt stadium motverka gränshinder innan de har hunnit skapas och etableras.

Det nordiska lagrådet ska parallellt med arbetet för att motverka nya gränshinder också verka för att stödja Lagrådet i dess arbete med att upplösa existerande gränshinder. Goda exempel på när man har lyckats lösa regionala gränshinder med samverkan över nationsgränserna bör lyftas fram och uppmuntras i gränsområden där det sker stor rörlighet mellan våra länder.

Gemensam bolagsrätt

Handel och investeringar sker redan i dag mellan de nordiska länderna, men för att öka integrationen inom näringslivet bör samarbetsministrarna ta initiativ till att utreda en reform av de nordiska ländernas aktiebolagslagstiftning så att den harmoniseras. Inspiration kan t.ex. hämtas hos den danska lagstiftningen gällande både kravet på en

lägre nivå för uppstartskapital och det senare kravet på buffert för att undvika likvidation. En utredning bör tillsättas om en ny gemensam nordisk bolagsrätt.

Mervärdesbeskattning

I de nordiska länderna gäller följande momssatser i procent.

	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Island
Allmän moms	25	25	25	24	24
Reducerad nivå 1	12	15	–	14	11
Reducerad nivå 2	6	8	–	10	–

De nordiska länderna, så även Norge, har i praktiken en anpassning till EU:s mervärdes-skattedirektiv, men vi har valt olika skattesatser och olika antal reduktioner. Det har förstås statsfiskala motiveringar i de olika länderna, men med tanke på att våra länder handlar mycket med varandra bör en utredning tillsättas med förslag om ökad grad av harmonisering mellan de nordiska ländernas momssatser för att skapa en mer harmoniserad nordisk marknad – en utredning som syftar till att långsiktigt försäkra vår handel och stärka arbetsmarknaden och öka den nordiska integrationen.

3 Utbildning och forskning

Coronapandemin och de senaste årens bakslag i den nordiska integrationen drabbade kultur- och utbildningssektorn mycket hårt. Samtidigt är en oerhört viktig kärna i den nordiska gemenskapen, sammanhållningen och identiteten just det nära kultur- och utbildningsutbytet och släktskapet här. Språkförståelsen och möjligheten att kommunicera på de nordiska språken med varandra är några av våra viktigaste kulturella kommunicerande kärnl och en nyckelfaktor i den nordiska gemenskapen och det nordiska samarbetet. En stark språkförståelse fungerar som smörjmedel för vår gemensamma kommunikation och minskar transaktionskostnader inom såväl handel som arbetsmarknadernas integration.

Flera av de nordiska språken är nära besläktade och förstås relativt lätt av invånare i andra nordiska länder. Att Nordiska rådet också uppmanar och uppmuntrar till kommunikation på de nordiska språken under gemensamma sessioner och sammanträden är mycket positivt och bidrar till att stärka språkförståelsen mellan parlamentarikerna. Samtidigt ser vi en långsiktigt negativ trend av minskad nordisk och/eller skandinavisk språkförståelse i de uppväxande generationerna. Parallellt med trenden finns samtidigt en vilja och ett engagemang hos många att bättre förstå och lära sig grannspråken i Norden, och här kan den politiska viljan göra skillnad genom rätt verktyg och vägar.

Studiebesök av Nordiska rådet och nordiska skolor i grundskolan

Norden ska inte vara något främmande inom det svenska skolväsendet, eller för den delen i andra nordiska länders skolväsen, utan något återkommande som man naturligt kan känna en stark samhörighet med. Inom ramen för utbildningsutbytet bör man därför

öka omfattningen av studiebesök hos de nordiska myndigheterna och till andra nordiska skolor. Det officiella nordiska samarbetet och däribland Nordiska rådet och ministerrådet bör vara lika självklart och känt som Europaparlamentet och EU-kommissionen. Vi sverigedemokrater har inom ramen för vår partigrupp Nordisk frihet framställt ett förslag om nordiska vänskapsskolor, vilket vid tiden för denna motions framställande bereds i utskottet för kunskap och kultur inom Nordiska rådet. Detta är ett av flera förslag med verktyg och vägar som skulle leda till mer kontakt med de nordiska språken för skolelever i hela Norden och därigenom vara en av flera byggstenar för att vända trenden av nedåtgående språkförståelse.

Kunskap i språk, kultur och historia i grundskolan

Samtidigt kan vi konstatera att den nordiska språkförståelsen befinner sig i ett skört läge, då den avtar bland yngre generationer och särskilt svenskans ställning i Finland går tillbaka. Vi ser det som principiellt viktigt att understryka alla de nordiska språkens unicitet och okränkbara värde men vill samtidigt verka för ökade insatser för att förstärka och förbättra den nordiska språkförståelsen, detta redan från den tidiga skolåldern. Den nordiska språkförståelsen behöver stärkas i flera delar av samhället. I skolan ska vi verka för att bredda utbudet av nordiska studier. Den nordiska gemenskapen bör i skolan stärkas på handfasta vis genom undervisning i nordisk kultur, historia och språk. Att ha som långsiktigt mål att bredda möjligheten till elevutbyten mellan skolor och lärosäten inom Norden för att stärka språkförståelsen, men också öka kunskapen om kultur och samhälle, bör vara prioriterat.

Internationellt konkurrenskraftig elitforskning

Sverigedemokraterna ser mycket positivt på att främja och stödja forskning inom Norden och inte minst forskningen vid de nordiska forskningsinstitutionerna och betydelsen av det arbete som t.ex. Nordforsk bedriver och har bedrivit under årens lopp. Vi ser också behovet av att bibehålla och stärka forskningsinstitut som detta. Nordforsk bör ges förutsättningar att fortsätta verka som en samlad kraft som för forskare från de nordiska länderna samman för högkvalitativa studier vilka för både Norden och Sverige framåt i utvecklingen.

Samtliga nordiska länder har framstående forskare inom flertalet olika områden, med Nobelpristagare sprungna ur flera av våra länder. Det finns således betydelsefull forskningstradition av både grund- och spetskaraktär, en mycket stabil grund att bygga vidare det nordiska forskningssamarbetet på. En modell som med fördel kunde utredas är hur forskningsorganet Nordforsk m.fl. paraplyorgan kan vässas och förstärkas i sina roller som nordiska forskningsnav. Ökad ekonomisk tilldelning, vilket kan utgöra incitament för de främsta forskarna i Norden och internationellt att söka sig till och verka vid instituten och därigenom bidra till att upprätthålla nordisk forskningssamverkan på hög nivå är en metod. Vidare kunde etablering på fler universitetsorter i Norden med fördel ses över för ökad nordisk nytta i den bredare akademiska miljön och därigenom anlägga fler vägar till det nordiska forskningssamarbetet.

Det bör också vara en prioritet att verka för ökad samverkan mellan lärosäten i Norden, för att stärka såväl språk- som utbildningsutbyte. Utan ett integrerat språk-, utbildnings- och praktikutbyte tunnans såväl synergieffekter som den naturliga folkliga

förankringen av det nära nordiska utbytet på sikt ut. Språkförståelse byggs på grundskolenivå och utvecklas på universitets- och högskolenivå.

Nordiska språk på de humanistiska fakulteterna

Det är vanligt att de humanistiska fakulteterna på universitetsnivå erbjuder studier i andra språk än de nordiska språken. Det förekommer att det erbjuds kontinentala språk såsom franska och spanska men även språk i fjärran kulturer såsom kinesiska eller arabiska. Det är inte negativt i sig att dessa språk erbjuds, men sanningen är att det inte är de språk där vi har vår största handel. Faktum är att vår handel i denna tid i första hand sker med länder inom Norden, Tyskland, Storbritannien och USA även om andra länder också finns representerade till en mindre andel. Därför vill vi säkerställa att samtliga av de humanistiska fakulteterna på alla de nordiska högskolorna och universiteten erbjuder minst ett men helst samtliga nordiska språk.

Skandinaviska, isländska och finska

Det språkliga utbytet mellan svenskar, norrmän och danskar är självklart relativt naturligt på grund av att de tre språken är mycket besläktade och ingår i en gemensam språkfamilj. Däremot är skandinaviskan för de flesta i Norden ett relativt okänt språk. Än mindre kunskaper finns bland nordbor i det finska och det isländska språket. Särskilda insatser i skolan för ökad förståelse för dessa språk är någonting som bör finnas tillgängligt i både grundskolan och gymnasiet och på högskolor och universitet.

4 Kultur

Sverigedemokraterna betraktar Sverige som, i fallande ordning, en del av en nordisk, europeisk, västerländsk och global gemenskap. I linje med detta vill vi särskilt arbeta för att stärka den nordiska identiteten samt bredda och fördjupa det nordiska samarbetet.

Nordens gemensamma historia går långt tillbaka och – ska erkännas – kantas av ömsom fred, ömsom krig, men från varje epok har det dragits lärdomar och årsring lagts till årsring, samtidigt som djupa likheter vuxit fram mellan de nordiska nationerna. Det nordiska samarbetet bygger – pandemin till trots – således på stabila fundament, och ett av de fundamenten är de kulturella likheterna.

Den djupaste roten till den svenska kulturens särart ligger i vår historia och i den natur och det klimat där den har vuxit fram. Mot denna bakgrund är det naturligt att vår kultur uppvisar stora likheter med våra nordiska grannländers. Genom likheterna i levnadsbetingelser och årtusenden av nära och naturliga relationer mellan befolkningarna har en skandinavisk och nordisk kulturkrets vuxit fram. Det nordiska kultursamarbetet utgör hörnstenen i den gemenskap som binder samman de nordiska länderna. Kultursamarbetet återspeglar den grund av gemensamma värderingar som våra nordiska länder står på.

Förstärkt nordisk kultursatsning

Den neddragning i kulturbudgeten som gjorts av Nordiska ministerrådet till följd av att miljö- och klimatbudgeten expanderat kraftigt är en neddragning vi menar är djupt olycklig och skadar det nordiska samarbetet på sikt. Om vi ska kunna fortsätta att utveckla vårt gränsöverskridande samarbete på kultur- och utbildningsområdet måste även de ekonomiska förutsättningarna för det finnas på plats. Nu har man i stället slagit in på ett sluttande plan. Den budgetneddragning som nu är verklighet försvårar samverkan och utveckling på de arenor som är grunden för det nordiska samarbetet och dess legitimitet och återväxt i de yngre generationerna.

Sverigedemokraterna förespråkar i motsats till detta ett förstärkt samarbete inom kultur- och utbildningsområdet, vilket bl.a. innefattar den nordiska språkförståelsen, en nordisk kulturkanon som en naturlig utveckling av den litteraturkanon som redan existerar och ett tätare samarbete kring friluftslivet och marknadsföring av Norden som besöksmål.

Nordisk kulturkanon

För över ett decennium sedan beslutade den borgerliga danska regeringen med stöd av Dansk Folkeparti att låta sju kommittéer påbörja arbetet med att ta fram förslag på verk som kunde anses som en särskilt värdefull del av det danska kulturarvet och tillsammans utgöra en dansk kulturkanon. När arbetet presenterades hade antalet områden ökat till nio, och varje område innehöll en lista på tolv verk. De områden som berördes var arkitektur, bildkonst, design och konsthantverk, film, litteratur, konstmusik, populärmusik, scenkonst och barnkultur.

Det primära syftet med kulturkanonen var att den skulle fungera som en introduktion till det danska kulturarvet och stimulera till tankar och debatt kring konst- och kulturfrågor. Projektet bidrog starkt till att blåsa liv i den danska kulturdebatten och lyfte kulturpolitiken till en position på den politiska och mediala dagordningen som den aldrig tidigare hade varit i närheten av. Trots de starka känslor som initialt omgav projektet har den färdiga kulturkanonen blivit väl mottagen i stora delar av det danska samhället. De danska kulturinstitutionerna har tagit kulturkanonen till sig och har med avstamp i denna skapat flera nya uppsättningar och verk. Även de danska skolorna som fått kulturkanonen tilldelad sig i bokform har dragit nytta av projektet, och många skolor använder den i dag som en utgångspunkt i sin undervisning. I dag har också en Danmarkskanon som samlar och förmedlar värden i dansk identitet tagits fram.

I samband med beslutet om den danska kulturkanonen föreslog också den dåvarande danska undervisningsministern Bertel Haarder att en gemensam nordisk litteraturkanon skulle tas fram. Haarder kommenterade bakgrunden till förslaget på bl.a. följande sätt:

Den nordiska litteraturantologin är ett viktigt initiativ som ska medverka till att öka språkförståelsen mellan länderna och värna det gemensamma kulturarvet. Kanske det nordiska håller på att drunkna i sin egen framgång: Det har blivit så självklart att det för somliga kan förefalla osynligt. Jag hoppas därför att den nordiska litteraturkanonen väcker både inspiration och debatt i en tid när den nordiska kulturgemenskapen behöver synliggöras och förstärkas.

Alla fem nordiska regeringar ställde sig bakom satsningen, och finansieringen skedde via Nordiska ministerrådet. Den nordiska litteraturkanonen presenterades 2008 och bidrog till både en ökad debatt och ett ökat intresse kring den nordiska kulturen. Sverigedemokraterna menar att de argument som Bertel Haarder framförde 2005 är

giltiga än i dag och att Nordiska ministerrådet borde följa upp satsningen på den nordiska litteraturkanonen genom att med inspiration från den danska modellen ta fram en ny, bred nordisk kulturkanon som även innefattar områden som arkitektur, bildkonst, musik, scenkonst, film och barnkultur. Den nuvarande strategin för det nordiska samarbetet kring kulturella frågor under de närmaste åren har flera positiva inslag, men vi ser samtidigt förbättringspotential och ser därför med intresse på den kommande strategiplaneringen mellan Nordiska rådet och ministerrådet.

Vårt förslag är att den nordiska samarbetsministern tar initiativ tillsammans med de andra samarbetsministrarna i Norden att årligen exekvera en nordisk kulturkanon. När kultursektorn varje år får en injektion av detta kommer det att ge större verkan än om det bara sker kanske någon gång då och då med oregelbunden frekvens.

5 Hållbar tillväxt

Det är hög tid att våra nordiska länder inser och faktiskt, inte bara på ett retoriskt plan, tar vara på Nordens enorma potential. Norden är en ekonomisk stormakt med internationella mått mätt. Med våra 27 miljoner invånare är vi tillsammans världens elfte största ekonomi (BNP) och är rankade som nummer fyra i EU. Samtidigt är de nordiska länderna varandras näst viktigaste handelspartner efter EU. De nordiska ländernas handel med varandra är större än vår handel med Brasilien, Ryssland, Indien och Kina tillsammans. Det visar på betydelsen av de nordiska handelsförbindelserna och vilken outnyttjad potential som ligger i ett utökat nordiskt samarbete.

Näringspolitik

I skrivelsen anges: ”Även under det ordinarie näringsministermötet den 1 september diskuterade ministrarna Nordens gemensamma återstart och att de önskar säkerställa synergieffekter mellan ekonomisk återuppbyggnad och grön omställning.”

Den gröna omställningen med nedlagd kärnkraftsproduktion av el, instabil vindkraft och höjda bränsleskatter leder dock till högre priser och i förlängningen driver det inflationen, vilket försämrar den reala ekonomiska tillväxten. Därför bör samtalen i stället handla om energipolitik och skattepolitik samt gemensamma infrastruktur-satsningar som på allvar kan skapa goda förutsättningar för ekonomisk tillväxt med starka reala inkomstökningar.

Integrerad regionalpolitik

Ofta deklarerar målsättningen om att Norden ska vara världens mest integrerade region. Men för att lyckas med det behöver varje kommun som angränsar till ett annat nordiskt land etablera en officiell lokal nordisk myndighetsstruktur på ett lokalt anpassat vis som kan skapa och utgöra reell nordisk nytta.

Självförsörjande nordisk energipolitik

De nordiska regionerna måste bli självförsörjande på energi. Vi kan inte förlita oss på energiimport från andra länder eller energiöverföring långa sträckor från norra till södra

delarna av Norden eftersom dessa metoder bär på stora risker, driver upp energipriserna för hushåll, företag och välfärden och förstör bedårande vackra nordiska kulturlandskap. I stället krävs många små energienheter satta att bidra till självförsörjning i de lokala och regionala samhällena, vilket också sänker risker för energiförsörjningen och kostnader för användarna.

Nordiskt startup-nätverk och innovationshus

För att upprätthålla den nordiska välfärdsmodellen med ekonomisk utveckling och fler arbetstillfällen behövs också fler lönsamma innovationer. Runt om i våra länder finns dock redan ett antal innovationshubbar där startup-företag verkar. Det nordiska samarbetet skulle kunna dra nytta av att vara den sammanbindande kraften för alla dessa innovationshubbar, vilket därvid också skulle kunna skapa en mer gemensam marknad av innovativa produkter och tjänster.

Inom ramen för samarbetet bör vi se över möjligheterna att öppna ett Nordic Innovation House till stöd för nordiska startup-företag i Europa liknande det man gjorde i New York, i flera andra större städer i flera världsdelar för att stärka det nordiska varumärket även på vår egen kontinent men också för att göra Norden mer synligt utanför Nordens gränser. Den samlade strategin skulle verka för både en starkt inre marknad och export i andra världsdelar.

Attrahera turism

Norden är ett starkt varumärke i världen och ses som en politiskt stabil region med långvarig demokrati. Norden ses som intressant också för våra innovationer och handelsutbyte samt i egenskap av besöksmål. Naturligtvis har coronapandemin slagit in som en broms och kraftigt påverkat resandet och utbytet till vår region, liksom i världen i övrigt. Den nordiska attraktionskraften och vår långa tradition av diplomati tjänar emellertid såväl diplomatiska kontakter som ökad handel över tid då vi inte sällan är förknippade med kvalitativ industri, varor och tjänster, numera inte minst inom teknikindustrin och den digitala utvecklingen. Sammantaget har vi ett flertal styrkor. Det gäller förstås också Norden som besöksmål.

Stora nordiska kultur- och profileringsåtgärder som Nordic Cool eller Nordic Matters som hölls på Southbank Centre i London och nyinvigningen av Nordic Heritage Museum i Seattle under 2018, där man framhäver olika fenomen, arv och miljö som är unika för Norden, bör uppmuntras, liksom Nordic Innovation House – detta för att sprida intresse och förståelse för nordisk kultur, innovation och design i omvärlden, inte minst i syfte att öka intresset för Norden som besöksmål och handelspartner.

Våra möjligheter att marknadsföra resurser som inte går att utlokalisera, såsom kultur- och naturturism, är utan tvekan viktiga pull-faktorer för att förstärka framför allt turism och besöksnäring i Norden. Förslag kan mejslas fram redo att sjösättas i takt med att vaccineringen och resandet efter pandemin återigen tilltar.

6 Miljö och klimat

Ambitionen världens mest hållbara och integrerade region

Hållbarhetsbegreppet handlar om balans mellan olika värden, oftast mellan miljö, sociala värden och ekonomi. Utan denna balans blir ambitioner lätt både utopiska och skadliga. Nordisk frihet, där Sverigedemokraterna ingår, har agerat flera gånger under det gångna året och fått gehör för att de sociala och ekonomiska värdena inte ska glömmas vid hållbarhetsansatser, t.ex. inför COP 26 och Stockholm plus 50.

Vidare har NF hållit emot klimatförslag som vi bedömer skulle skada Nordens ekonomier och de nordiska folkens livskvalitet eller vara ogenomförbara; t.ex. har NF tillsammans med andra stoppat ett gemensamt nordiskt datum för fossilfrihet. Länderna är alltför olika för att kunna enas om ett datum. Ett gemensamt datum skulle ge ett ganska litet mervärde, med tanke på de åtaganden som de respektive länderna redan har gjort. Ett sådant gemensamt datum skulle inte heller på ett lika träffsäkert sätt kunna beakta negativa effekter på de värden som står i konflikt med ambitionen i de olika länderna.

Vi anser att regeringen bör verka för att en översyn görs av samtliga projekt inom Nordiska ministerrådet som görs för förbättrad hållbarhet. Översynen bör syfta till att se till att minst följande tre beståndsdelar av hållbarhet beaktas och balanseras: miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. Helst bör även kulturell hållbarhet beaktas och ingå i avvägningarna.

Helhetssyn och svanmärkning

Hållbara cirkulära flöden förutsätter en helhetssyn. Åtgärder i en del av ett cirkulärt flöde som inte tar hänsyn till effekter i andra delar av flödet har stor risk att vara ineffektiva och rent av kontraproduktiva.

Det nordiska miljömärket Svanen för miljövänliga produkter kan bidra till hållbar konsumtion, inte minst genom märkning av cirkulära produkter. Dessa produkter är ofta innovativa, och det är svårt att intuitivt bedöma vilken miljönytta en ny cirkulär produkt ger. Bedömningen är komplex, och en produkt kan vara positiv ur ett perspektiv men negativ ur ett annat. Avancerade helhetsanalyser och systemanalyser måste göras för att rätt bedöma den samlade miljövänligheten hos en produkt. Därmed kan svanmärkningen spela en stor roll, eftersom sådana bedömningar ligger utanför räckvidden för den vanliga konsumenten och upphandlaren. Utan dessa avancerade helhetsanalyser kan utfallet av konsumentens val bli slumpmässigt och då är det tveksamt om det ens finns konsumentmakt.

Vi föreslår därför att svanmärkningen utvidgas till nya produktgrupper inom området cirkulära produkter. Dessutom är svanmärkets stora legitimitet en av de största tillgångarna och måste värnas. Av dessa skäl är det av största vikt att svanmärkningens bedömningar baseras på minst lika hög vetenskaplig kvalitet som i dag och att bedömningarna utvecklas i takt med vetenskapens utveckling.

Helhetssyn i avfallshantering

En helhetssyn är lika nödvändig för att avfallshanteringen ska vara hållbar. Nordiska rådet antog hösten 2020 en rekommendation om strategier för återanvändning. Enligt den rekommenderar Nordiska rådet att avfallsexport endast ska ske till verksamheter som kan dokumentera återvinning eller försvarbart bortskaffande av avfallet. Styrkan i ett sådant nordiskt samarbete är att länder inom Norden ska kunna specialisera sig och hjälpa varandra med omhändertagandet. På så sätt kan avfallet lättare bli en resurs. När det fungerar väl torde handeln med avfall i Norden öka. Redan i dag exporterar Norge stora mängder avfall till svenska förbränningsanläggningar, där avfallet förbränns under bästa möjliga förhållanden för rökgasrening och alstring av energi. Den svenska regeringens politik har i stället i praktiken minskat möjligheterna för övriga nordiska länder att fortsätta att exportera avfall till ett försvarbart bortskaffande i Sverige i och med att den införde en avfallsskatt. Risken för deponiläggning och brottslighet inom området ökar därmed. En politik som syftar till att främja återvinning på nationell nivå blir således kontraproduktiv för en försvarbar avfallshantering i ett nordiskt och internationellt sammanhang. Sverigedemokraterna anser att regeringen ska slopa avfallsskatten och i stället underlätta handeln med avfall inom Norden, så att avfallshanteringen i ett helhetsperspektiv blir miljömässigt försvarbar.

Effektivisera klimatpolitiken

Nordiska ministerrådet har beställt en forskarutredning om det optimala sättet på vilket Norden kan bidra till klimatförbättring, redovisad i rådets tidskrift *Nordic Economic Policy Review* 2019. Forskarna, liksom Nordiska ministerrådet, konstaterar att de nordiska ländernas optimala sätt att bidra till klimatförbättring är att stödja forskning om och spridande av nordiska innovativa tekniska lösningar till länder utanför Norden.

Utskottet för ett hållbart Norden har också uttalat sig om att utskottet finner slutsatsen som en av de saker som är särskilt positiva i ministerrådets uttalande om miljöfinansieringsinstrumenten. Slutsatsen betyder alltså att de nordiska länderna bör ägna sig åt teknikutveckling i stället för åtgärder för triviala utsläppsminskningar som inte leder till ny teknik. Det är den effektivaste klimatpolitiken.

Det är genom teknikutveckling och spridning av den nya tekniken, t.ex. genom bistånd till u-länder, som Sverige kan göra klimatnytta på riktigt. Klimatet avgörs inte i Sverige och Norden. Vi sverigedemokrater anser att regeringen därför bör ändra inriktning på den svenska klimatpolitiken i enlighet med forskarnas, Nordiska ministerrådets och Sverigedemokraternas slutsatser.

Regeringen bör agera i enlighet med denna insikt även i nordiskt sammanhang. Som en del i genomförandet av Nordiska rådets rekommendation 6/2021 bör regeringen se till att erfarenheter av koldioxidsnål byggnation aktivt sprids utanför Norden, för att maximera den globala klimatnyttan.

Fiskeri och vattenbruk

Hållbara havsnärings

Fiske är en traditionell och viktig näring i alla våra nordiska länder. Ekonomisk, miljömässig, social och kulturell hållbarhet måste säkerställas. De nordiska fiskarna

fiskar ofta på samma vatten. De nordiska länderna kan underlätta hållbarhet genom samarbete om regler och målsättningar såväl som kunskapsinhämtning.

Många fiskbestånd är hårt ansträngda i dag, vilket kan leda till att de inte kommer att kunna utnyttjas som resurs i framtiden. Det östra torskbeståndet i Östersjön har redan nära nog kollapsat och oroande signaler kommer om torskbestånd i Västerhavet.

Minskade bestånd får också stora effekter på det traditionella kustfisket och därmed kulturarvet. Genomtänkta strategier med helhetssyn, som omfattar alla de nordiska länderna och fiskets olika värden, har i ljuset av detta möjlighet att skapa synergi-effekter mellan långsiktig näringsverksamhet, kulturarv och miljö. Som det är i dag kan regler för både metodik och utrustning skilja sig åt.

Sverigedemokraterna anser att regeringen i ett första läge bör ta initiativ till dialog med övriga nordiska länder för att utveckla gemensamma miljöstandarder och utveckla förvaltningssystemen i de olika länderna så att de harmonierar med varandra. Utifrån det nordiska arbetet kan sedan diskussioner tas upp med övriga stater runt Östersjön. Målsättningen bör vara att optimera den långsiktiga nyttan, säkerställa livskraftiga fiskbestånd och möjliggöra ett levande kustfiske.

Torskbestånden drabbas hårt av ökande sälpopulationer och sälar förstör fiskeutrustning. Sannolikt bidrar den historiskt stora populationen av säl även till att torsken drabbas i högre utsträckning av parasiter, vilka värdväxlar mellan säl och torsk.

Möjligheterna till jakt på säl har ökat i Sverige genom oppositionens försorg, men incitamenten för den svåra säljakten är för små för jägarna när de inte tillåts sälja sälprodukter. Vi anser att regeringen ska ta initiativ till att Norden samlat driver frågan i internationella forum om återupptagna möjligheter till försäljning av sälprodukter.

En effekt av ökande koldioxidhalter i atmosfären och ökande temperaturer är försurning av våra hav. Försurningen hotar att påverka förutsättningarna för ekosystem och organismer, som i sin tur hotar att förändra och försämra för havets näringar och övriga livsbetingelser för kustborna. Nordiska rådet rekommenderade därför 2020 Nordiska ministerrådet dels att ta initiativ till ökat nordiskt samarbete i framtagande av kunskap inom området, inte minst om konsekvenser för kustborna och havens näringar, dels att utarbeta en långsiktig plan som leder till fungerande åtgärder för anpassning till och förebyggande av konsekvenser för näringarna och kustborna. Ett arbete har påbörjats med indikatorer kopplat till modellarbete för att följa utvecklingen och förutsäga konsekvenser. Resultatet ska fungera som underlag till kommande förhandlingar i Östersjöområdet och för beslut.

Resultat från avläsning av indikatorer är alltid känsligt för valet av indikatorer och modellering har definitionsmässigt inbyggda osäkerheter. Det är därför viktigt att säkerställa kvaliteten på data och slutsatser så långt det bara går. Ett systematiskt nordiskt samarbete kan kvalitetssäkra arbetet med kunskapsutveckling och utveckling av åtgärder. Det gäller även själva forskningens förutsättningar. Ett ökat nordiskt samarbete kan skapa gemensamma forskningsmiljöer för studier av effekter på förenklade modellekosystem där man kan variera en eller flera parametrar. En sådan gemensam forskningsinfrastruktur ökar möjligheter till studier och leder naturligt till mer samarbete mellan olika forskningsinstitutioner. Sådana satsningar på förbättrade möjligheter till modellering och till förbättrade forskningsmiljöer förstärker varandra.

Krafttag för minskad övergödning av Östersjön

Östersjöns miljöstatus är dålig. Ett av de största problemen är övergödningen och de följd effekter som den leder till. Tillförseln av fosfor till Östersjön måste minska. Problemen för de olika länderna runt Östersjön är delvis likartade men inte identiska. Det är möjligt både att utbyta lärdomar och att hjälpa varandra med det som saknas. Ofta kan det också ge större resultat per krona att åtgärda brister utanför Sverige.

De nordisk-baltiska relationerna är en mycket god grund för att komma överens om samarbetslösningar för Östersjöns bästa.

Därför bör regeringen agera på Nordiska rådets rekommendation 54/2021 och medverka aktivt till att förhandla fram modeller för nordisk-baltiskt samarbete för att minska fosforutsläppen.

Jord- och skogsbruk

Nordiskt djurskydd i världsklass

Djurskyddet inom de nordiska länderna har långa anor och en djup folklig förankring. För många invånare i Norden är det goda djurskyddet en så viktig fråga att den betraktas som en del av den nationella och regionala kulturen och identiteten. De nordiska länderna står sig också väl vid en internationell jämförelse, men förbättringspotentialen är fortfarande stor, och på vissa områden har Norden halkat efter.

Sverigedemokraterna menar att de nordiska länderna borde enas om en gemensam målsättning att vara världens ledande region i frågor som gäller djurskydd och djurens välbefinnande. Ett problem är att det fortfarande finns stora skillnader beträffande djurskyddslagstiftningen och uppföljningen av denna mellan de nordiska länderna. Skillnader mellan länderna i detta avseende bidrar till att skapa ekonomiska incitament för ett bristande djurskydd, då ett nordiskt land genom en svagare djurskyddslagstiftning kan skaffa sig konkurrensfördelar gentemot de övriga nordiska länderna.

Reglerna kring slakt och kastrering, pälsdjursuppfödning m.m. är andra områden där våra nordiska länder skiljer sig åt och kunde vinna mycket på att ta ett gemensamt grepp kring förbättringspotentialen. Även reglerna och formerna för uppföljning av djurskyddslagstiftningen skiljer sig åt mellan länderna.

Sverigedemokraterna vill motverka alltför stora skillnader mellan de nordiska länderna och menar därför att Sverige inom ramen för det nordiska samarbetet bör arbeta för att de nordiska länderna i högre utsträckning än i dag harmoniserar djurskyddslagstiftningen och regelverket för uppföljande kontroller så att bristande djurskydd inte ska kunna utgöra en konkurrensfördel inom Norden.

Livsmedel

Skrivelsen anger: ”Programmet Ny nordisk mat bidrar till gemensamma nordiska satsningar där måltidsupplevelser och de nordiska värderingarna är en viktig del av profileringen.” Det kulturarv som finns inom den nordiska matkulturen är något som vi värnar som en viktig del av våra värderingar. Vi anser att det därför vore värdefullt om livsmedelspolitiken dels betonade kulturarvet i mat och livsmedel, dels lyfte fram frågor som exempelvis maten och sjukdomar samt livsmedelslager inför kriser, eftersom folkhälsa och förberedelse för eventuella kommande kriser är av stor vikt.

8 Social- och hälsopolitik

Nordisk samordning av sjukvårdsresurser

Sjukvårdspersonal vittnar om att sjukvården är mycket ansträngd – att det är en ständig brist på personalresurser. Samordning av vårdens resurser är därför en kritisk fråga. Vi förespråkar därför en nationell samordning av vårdresurser. Samtidigt vore det bra om de som ansvarar för nationell samordning i alla de nordiska länderna gemensamt utbyter information om kartlägger totalt resursbehov i hela Norden. Det skulle öppna för att de nordiska länderna kan avlasta varandra när det under vissa tidsperioder uppstår ett ökat tryck på vårdresurserna i något av länderna och på något särskilt område.

Nordisk hälsovårdsmarknad

Utbudet av nordiska privata vårdaktörer som kompletterar och bidrar på hälsovårdsmarknaden är en möjlighet som skulle kunna ge ökad kvalitet och kortare kötider. Det skulle bidra till en större avlastning av vården i de olika länderna. Därför skulle en standardisering och harmoniserad lagstiftning för privata vårdföretag och en enhetligare marknad inom de nordiska länderna innebära ytterligare integration inom Norden och samtidigt vara ett verktyg för att avlasta den offentliga vården och för att bättre kunna täcka det totala vårdbehovet. Därför föreslår vi att det tillsätts en utredning om hur en harmoniserad lagstiftning på området skulle kunna se ut.

9 Arbetsliv

Rapportera om missförhållanden

Den svenska modellen med goda arbetsvillkor för alla yrkesgrupper är något vi i de nordiska länderna tagit för givet under lång tid. Samtidigt har en ny svart sektor vuxit fram, inte sällan i samband med en okontrollerad och ansvarslös invandringspolitik. Vi anser att de nordiska länderna behöver ta ett samlat grepp om den svarta sektorn och genomföra en genomlysning och rapportering av tillstånden på arbetsmarknaden särskilt gällande arbetsplatser och sektorer med stor andel otrygga anställningar med låga löner. Rapporten bör presenteras årligen för att belysa hur väl de nordiska länderna arbetar med att motverka sådana arbetsförhållanden.

Integration

Sverigedemokraterna förhåller sig kritiska till beslutet att genomföra Nordiska ministerrådets samarbetsprogram på integrationsområdet med hänvisning till att integration av flyktingar inte är en uppgift som ankommer på Nordiska rådet, detta eftersom det inte utgör kärnan i det nordiska samarbetet. Sverigedemokraterna delar Nordiska ministerrådets bedömning att utbildning och arbete är två av nyckelförutsättningarna för en framgångsrik integrationsprocess. Att se till att invandrare har digital kompetens och språkförståelse är avgörande, liksom att arbeta för icke-diskriminering

och jämlikhet och mot en ”hederskultur”. Sverigedemokraterna saknar dock från nordiska samarbetet tydliga riktlinjer om invandrarens eget ansvar och viljan att bli integrerad i majoritetssamhället. Integration kan inte bara ske genom social- och utbildningspolitik utan förutsätter ett individuellt ansvar att anpassa sig och bli en del av det nya landet som något helt centralt. Arbetsuppgifter följer därmed också med arbetsuppgifter. Sverigedemokraterna anser att detta är något som bör förtydligas mer i Nordiska ministerrådets program. Det gäller även i förhållande till ansvaret för att lära sig språket och ta ansvar för sin egen försörjning.

10 Jämställdhet

Det intryck som ges av regeringens politik för jämställdhet är att man inte håller alla berörda grupper jämställda, detta genom att lyfta fram vissa grupper framför andra. Därför anför Sverigedemokraterna en jämställdhetspolitisk linje inom Nordiska rådet som i stället syftar till att hålla alla grupper jämställda. Vi vill inte lyfta fram utvalda grupper inom jämställdhetsområdet. I stället ska området kort och gott betecknas Jämställdhet – lika för alla berörda grupper.

11 Digitalisering

Den svenska myndigheten Digg¹ arbetar med att digitalisera det som i samhället och i den offentliga sektorn inte är digitaliserat. Digg bör skapa ett gemensamt samråd med sina motsvarigheter i de andra nordiska länderna för att synkronisera digitaliseringen på nordisk nivå. Detta skulle bidra till målet om världens mest integrerade region. Det handlar om kommunicerande applikationer i de olika länderna inom samhällets alla områden, inte minst när det gäller rättspolitik, migrationen och folkbokföringen. Utöver detta kulturutbyten mellan de nordiska länderna och en systematisk hantering av nordiska språk inom myndighetssfären så att alla ländernas myndigheter och deras kontakter med nordiska medborgare alltid självklart finns tillgängliga på samtliga nordiska språk.

12 Ekonomi- och finanspolitik

Penningtvätt

Inom ramen för det nordiska samarbetet bedrivs finansmarknadsforskning. Vi ser inte riktigt att behovet av sådan forskning utan tydlig riktning ska bedrivas i Nordiska rådets regi, särskilt eftersom sådan forskning redan bedrivs på en hel del handelshögskolor runt om i Norden. Däremot är det av stor vikt för de nordiska länderna att kriminaliteten stävjas. Forskning och utredningar som tar fasta på hur de finansiella marknaderna i Norden och över gränser kan utnyttjas genom olika skalbolag och diverse lukrativa upplägg används för att tvätta pengar och finansiera kriminell verksamhet.

¹ <https://www.digg.se/>.

Krisfond

Under lång tid har de nordiska valutorna hållit sig relativt stabila utan några större fluktuationer. Samtidigt har räntorna successivt sjunkit över tid och ligger på relativt låga nivåer. En generation senare ser vi återigen hur inflationen tagit fart och risken för en ny ekonomisk kris av liknande typ är påtaglig. Under 1990-talet drabbades Sverige av mycket höga räntor när Riksbanken försökte motverka spekulering i den svenska kronan. Det lyckades inte och innebar en ekonomisk kris där hushåll och företag gick i konkurs.

Till skydd för de nordiska ländernas ekonomier vill vi se att en utredning tillsätts för att utveckla en framtida modell för hur en krisfond ska fungera som försäkring för att hantera extrema räntor och avvikelser i valutakurser.

13 Justitiefrågor

Storbritanniens EU-utträde sätter ännu ljus på andra former av samarbeten på kartan än inom ramen för Europeiska unionen. De svensk-brittiska och nordisk-brittiska relationerna kan behöva hitta nya, fler och starkare former. Tillsammans har vi en lång historia av utbyte med Storbritannien, omfattande handel och mycket gamla historiska relationer till stora delar av det förenade brittiska kungariket. En starkare och mer samordnad nordisk röst i EU är allt viktigare, då alltmer makt har koncentrerats till unionen på bekostnad av de självständiga nationalstaterna.

Då våra nordiska länder delar såväl samhällssystem som värderingar och landsgränser har vi mycket att vinna på att samordna och koordinera oss såväl i arbetet på EU-nivå som i följderna efter beslut i EU, såsom inför implementeringar av direktiv.

Ett gemensamt nordiskt lagråd skulle också tjäna den samverkan, lagstiftningsprocessen och det proaktiva gränshinderlösandet väl.

Koordinering av EU-direktiv

Vi behöver bli bättre på att samverka i normaltillstånd. Vi vill att regeringen utreder möjligheten att skapa rutiner för att koordinera införlivandet av EU-direktiv i de nordiska ländernas lagstiftning, så att det inte uppstår oönskade olikheter. Vi menar att det finns stora vinster i att nya lagförslag kompletteras med en konsekvensanalys av hur de kommer att påverka relationerna till de nordiska grannländerna samt hur lagstiftningen slår mot människor och företag som bor och verkar över gränserna i Norden.

14 Transport och infrastruktur

Nordiska rådet planerar för att inrätta ett nordiskt transportministerium. Det är en positiv sak om detta kan komma på plats då det förmodligen kan minska flaskhalsar i den ekonomiska utvecklingen. Dock är det viktigt att känna till att de olika behoven av investeringar kan se något olika ut i de olika länderna baserat på avstånd.

Det är också viktigt att förstå att fördelningen och delaktigheten behöver beröra hela Norden och enbart storstadsregionerna. Därför bör transportministeriet ha personal lokaliserad på flera geografiska platser, både i huvudstäderna och i andra större städer,

och framför allt en nordlig geografisk representation. Vi vill därför se att transportministeriet erhåller en decentraliserad organisation väl förankrad i regioner och kommuner som tar in viktiga aspekter utifrån de regionala och lokala förutsättningarna med hänsyn till lokalsamhällen och landsbygd.

15 Utrikes- och säkerhetspolitik

Sverigedemokraterna ser väldigt positivt på Nordens roll i, och samarbeten med, omvärlden, inte minst det nordisk-baltiska samarbetet, detta särskilt i en tid av oro och instabilitet i Europa efter Rysslands invasion av Ukraina. Samarbetet mellan de nordiska länderna och Baltikum är ett samarbete som kan utvecklas på både regeringsnivå och parlamentarisk nivå i alla formella och informella format som vi har tillgängliga och kan utveckla.

Rysslands agerande sedan i december 2021 då landet genom ett antal krav deklarerade att man vill styra över andra staters säkerhetspolitik innebär att en ny säkerhetspolitisk situation uppstått som påverkar Norden som Rysslands nordöstra granne. Denna situation förvärrades kraftigt när Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari 2022. Ryssland har visat att landet är berett att bruka militärt våld mot sina grannar och bryta mot folkrätten för att få igenom sin vilja. Konsekvenserna av detta agerande är mycket långtgående och kommer att prägla den nordiska regionen i grunden. Framöver behöver Norden förhålla sig till ett mer aggressivt och opålitligt Ryssland.

Nordiskt försvars- och säkerhetssamarbete

Sverigedemokraterna vill, i likhet med vad som fördes fram i Stoltenbergrapporten för drygt tio år sedan, öka det nordiska samarbetet inom försvars- och säkerhetsområdet. Vi ser uppenbara förtjänster i att de nordiska länderna tar ett gemensamt ansvar för regionens säkerhet, i likhet med vad som länge planerades under kalla krigets era.

Nordefcosamarbetet som lanserades 2009 har varit en viktig byggsten i det nordiska försvars- och säkerhetssamarbetet och har ännu utvecklingspotential. Vi välkomnar också att det har skett en nära samverkan i försvars- och säkerhetsfrågor mellan de nordiska och baltiska länderna de senaste åren. Under det svenska ordförandeskapet i Nordefco under 2018 gjordes två strategiska studier, men vi anser att Sveriges initiativförmåga ytterligare kan skärpas och utökad samordning intensifieras. Sverige bör i det även understryka vikten av fortsatt goda och utvecklade relationer och samarbetsavtal med Baltikum.

Sverigedemokraterna välkomnar att arbetet med det nordiska försvarssamarbetet har fortskridit, förstärkts och fördjupats under de senaste åren. Vi ser särskilt positivt på det fortsatta och fördjupade försvarssamarbete som har utvecklats mellan Sverige och Finland och vill i förlängningen se ett försvarsförbund mellan länderna. Det kompetensutbyte som sker via studiebesök och gemensamma övningar bör vara av hög prioritet i det svensk-finska försvarssamarbetet både i nutid och för framtiden.

Genom den nordiska solidaritetsförklaringen från 2011 har de nordiska länderna gemensamt uttalat att i det fall ett nordiskt land skulle drabbas av en kris eller ett angrepp kommer övriga länder att bistå med relevanta medel. Solidaritetsförklaringen är

hittills något allmänt hållen, men närmare avtal har samtidigt slutits och ökad samverkan skett inte minst norr om polcirkeln, vilket är en glädjande utveckling. Det rör mekanismer vid kriskonsultationer, användning av landningsbaser och försörjningstrygghet vid materielbrist. Sverigedemokraterna anser med hänvisning till solidaritetsförklaringen och arbetet inom Nordefco att det samtidigt finns möjligheter att ta försvarssamarbetet till nästa nivå. Undertecknandet av Vision 2025 är ett sådant steg.

Sverigedemokraterna vill utreda möjligheterna att Norden gemensamt med de baltiska staterna också ser över möjligheterna att upprätta ett gemensamt cyberförsvar.

Samverkan och granskning av islamismen

Utöver det ryska hotet finns fortfarande hotet från radikal islamism kvar och har under perioder under våren dessutom eskalerat och yttrat sig i upplopp i flera svenska samhällen och utanförskapsområden. Vi har de senaste åren sett hur Islamiska staten (IS) har rekryterat medlemmar, inte minst i Sverige. Diskussionen kring hur dessa individer med barn antingen ska hållas kvar där de har stridit eller få återvända till Norden efter de terrorhandlingar som de har begått har varit en politisk fråga högt uppe på dagordningen i våra länder. Vi har de senaste åren sett hur personer i nordiska länder radikaliserats och valt att stödja terrorism, antingen genom aktiviteter inom Norden och Europa eller genom att resa utanför Europas gränser. Sverigedemokraterna verkar för ett ökat samarbete mot detta mellan de nordiska länderna. Med ett näst intill besegrat IS har problemet med terrorresor till Mellanöstern avtagit. I stället har vi sett en ökande våg av återvändande terrorister till Norden. Det är viktigt att varje land tar sitt eget ansvar och genomför nödvändiga lagändringar för att stoppa terrorism och terrorresor, såväl från som till Norden. Här har Sverige ett stort ansvar då vi i normala fall genom öppna gränser och bristande id-kontroller jämte en omfattande immigration saknat förmåga att upprätthålla kontroll och trygghet, vilket har lett till att frågan om gränskontroller mellan de nordiska länderna har aktualiserats. Målet måste vara fungerande yttre gränskontroller i EU och en gemensam nordisk yttre gränskontroll, så att passfrihet och smidig rörlighet inom Norden kan återupprättas, men på kort sikt kommer gränskontroller tyvärr ändå att krävas.

Vi efterfrågar ett fördjupat samarbete och dialog mellan våra nordiska länder mot terrorrörelser och radikalisering, detta för att göra arbetet så effektivt som möjligt. Det här är viktigt ur flera perspektiv, dels för att inte ytterligare bidra till att destabilisera regionen i framför allt Syrien och Irak och för att avhjälpa det mänskliga lidande som pågår, dels för att värna säkerheten i Norden, förhindra ytterligare radikalisering och minska risken för terrorbrott i Sverige och Norden. Politisk islam vinner också framsteg genom civilsamhället i framför allt Sverige, och även här behöver vi utbyta erfarenheter och modeller för att förebygga att västerländska fri- och rättigheter begränsas i Sverige och Norden på kort och lång sikt.

Tillsätt därför en nordisk projektgrupp som ska bedriva löpande operativ granskning av de islamistiska samfundet i Norden i syfte att beivra eventuell terrorism motiverad av politisk islam.

16 Nordisk krisberedskap

Coronapandemin, som har drabbat världen globalt men inte minst slagit hårt mot stora delar av Europa och de nordiska länderna, visar behovet av samverkan inom Norden. Att våra respektive länder väljer olika vägar att bemöta en pandemi beror möjligen på ländernas olika bedömningar och inrikespolitiska kulturer och är naturligtvis fullt legitimt givet att vi är självständiga stater. Samtidigt har vi både hjärtat och nyttan i Norden vid sidan av nationen och när de nordiska länderna väljer olika vägar i hanteringen av större nationsöverskridande kriser är det av största vikt att det nordiska samarbetet står fast och fortsättningsvis fungerar.

Med målet att vara världens mest integrerade region är det av stor vikt att det får avgörande nytta i praktiken i situationer som denna. En nordisk krisberedskap ska skapa förutsättningar för försörjning av bl.a. medicin och sjukvårdsmateriel till de nordiska invånarna. Ett annat gott exempel på nödvändigheten av en starkare nordisk krisberedskap är från den varma sommaren 2018. Efter omfattande skogsbränder och stora nationella påfrestningar i Norden syntes med all tydlighet behovet av samverkan, särskilt med våra närmaste grannar. Otaliga skogsbränder härjade samtidigt i flera av våra nordiska länder, och assistans fick begäras från östra och södra Europa för att övermanna lågorna. Tack vare brandflyg, brandbilar och frivilliga krafter från andra länder kunde bränderna bekämpas och ännu värre katastrofer undvikas. Samtidigt illustrerade situationen att det finns ett stort värde i och behov av att vi nordiska grannländer i mycket högre grad upprättar en gemensam krisberedskap som utan onödiga hinder kan operera över våra gränser.

Räddningstjänstssamarbetet Nordred möjliggör förvisso värdefullt räddningstjänstutbyte, men långt ifrån tillräckligt i förhållande till vad som skulle kunna organiseras och behövas vid kriser och katastrofer av dignitet och vidsträckt. Det gäller även sjukvården. Beroende på var i Norden medborgare bor råder olika förutsättningar, som t.ex. skillnader mellan städer, landsbygd och glesbygd. Därför är det viktigt att satsa på jämlik vård för alla, oavsett belägenhet. Genom att öka det nordiska samarbetet inom området öppnas nya möjligheter. Det kan exempelvis röra sig om att göra det enklare att få vård i andra nordiska länder, men där hemlandets sjukvårdssystem står för kostnaden. I dagsläget finns samarbeten mellan exempelvis ambulanssjukvården och olika sjukhus i Norden; dock finns det alltid potential till vidareutveckling.

Sverigedemokraterna menar att vår samlade beredskap behöver inventeras, samordnas och koordineras. Vi menar också att vi skulle tjäna på att bygga upp viss beredskap tillsammans, såsom en gemensam brandflygsflotta, där vi skulle få ut avsevärt mycket mer förmåga och effekt genom att samverka kring resursförmåga än om varje nordiskt land ska bygga upp och upprätthålla beredskap som är svår att försörja på egen hand. Vi är från Sverigedemokraternas sida också beredda att uppdraga åt regeringen att se över möjligheten till gemensamma beredskapslager där synergi- och samordningseffekter är betydande utifrån logistiska och ekonomiska perspektiv. Gemensamma nordiska lager kunde komplettera, inte ersätta, nationella eller lokala beredskapslager.

Vi föreslår vidare att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att ansvariga statsråd ska bejaka de initiativ som har tagits inom ramen för Nordiska rådet och se över gemensamma resurser avseende livsmedel, läkemedel, vattenförsörjning,

sjukvårdsresurser och var våra länder kan samverka samt ta initiativ till att avlägsna de gränshinder som eventuellt kan fördröja samverkan vid kriser.

Nordisk krisberedskapskommitté och statsministrarnas samråd

För att komma till rätta med situationen och för att underlätta vid framtida kriser föreslår vi att det upprättas en nordisk krisberedskapskommitté direkt under statsministrarna. En modell skulle kunna vara att flytta Gruppen för strategisk samordning (GSS), som i dag lyder under Justitiedepartementet och inrikesministern, till Statsrådsberedningen och utvidga dess uppdrag till att inbegripa samordning på nordisk nivå. Den nordiska koordineringen i GSS skulle främst fokusera på samordning av insatserna i samband med kriser.

Vid större internationella kriser är det vår mening att statsministern i det land som är ordförandeland i Nordiska ministerrådet omgående ska initiera ett samråd mellan de nordiska statsministrarna. Syftet är att utröna om det finns förutsättningar för ett likartat förhållningssätt och ett synkroniserat myndighetsarbete. Om så är fallet ska den nordiska krisberedskapskommittén ta vid. Om inte bör statsministrarna i god tid informera varandra om nationella åtgärder som kan påverka grannlandet, dess befolkning eller det nordiska samarbetet överlag. Dessa mekanismer hade sannolikt gjort skillnad under pandemin.

Bilaterala samarbeten

Norge

Norge är ett föredöme när det gäller upprättandet av en stabil egen energiförsörjning genom olja, gas och vattenkraft. Det har lagt en god grund för energiförsörjningen, Norges företag och dess starka arbetsmarknad. Många svenskar jobbar eller har jobbat i Norge och vi bör följa upp erfarenheter av tillväxt och arbetsliv i Norge och dra lärdomar av vad som fungerar bättre i Norge. Sverige bör därför inom ramen för de bilaterala samtalen med Norge fokusera på dessa frågor.

Danmark

Ser vi till Danmark har de lyckats mycket bättre än Sverige inte minst när det gäller migrations- och rättspolitik. Sverige behöver därför inom ramen för de bilaterala samtalen med Danmark prioritera dessa frågor för att öka vår kunskap om vad som har en påvisbar effekt inom dessa områden.

Island

Islands ekonomi består till en mycket stor del av fiskeri, havspolitik och marin miljö. Detta är någonting som Sverige kan dra lärdomar av inte minst när det gäller vår egen politik för fiskeindustri och miljö i havsområdena Skagerrak, Kattegatt, Östersjön och

Bottniska viken. Vi bör i de bilaterala samtalen med Island lyfta vårt intresse för dessa frågor.

Nordområdessamarbeten

Arktis

Miljön i Arktis är unik och den biologiska mångfalden är av särskild vikt att bevara vad gäller både natur och djurliv. Kombinationen av ett långsiktigt miljötänkande och utvinning av naturresurser bör tas i beaktande. I Arktis finns många unika arter som riskerar att försvinna om inte hänsyn tas till mänsklig aktivitet i området. Det är även viktigt att identifiera kultur- och naturlämningar av höga skyddsvärden så att dessa kan skyddas från påverkan. Konkreta åtgärder för att förhindra rovdrift som kan skada miljön behöver också vidtas. Det är också viktigt att det finns beredskap för olika former av olyckor och utsläpp som allvarligt kan skada Arktis natur.

I Arktis möts också stormakternas intressen där USA och Ryssland båda gränsar till Ishavet. Under den senaste tiden har Ryssland tydligt byggt upp sina militära förmågor i området och bl.a. öppnat flera nya baser. Den arktiska regionen och dess naturresurser samt möjligheter till nya transportvägar gör att även Kina har ett intresse för regionen. Ishavet utgör också ett område som är mycket lämpligt för patrullering av strategiska ubåtar, vilket gör området ytterligare intressant säkerhetspolitiskt.

Arktis urfolk består av flera folk i den arktiska regionen, varav samerna är det folk som lever i de svenska arktiska områdena. Det är av största vikt att Arktis urfolk och de folk som finns i den arktiska regionen kan verka fritt och utan inblandning. Utgångspunkten behöver vara att urfolken kan åtnjuta samma möjligheter och rättigheter som övriga folk i Arktis.

Bevarandet av kulturen för folken i Arktis är en fråga som är viktig, och i Sverigedemokraternas budgetmotion för 2021/22 har 2 miljoner kronor tillförts till Åjtte – Svenskt fjäll- och samemuseum och 2,5 miljoner kronor till Internationella Samiska Filminstitutet. Urfolken i Arktis och övriga folkgrupper har ett unikt kulturarv som utvecklats under årtusenden och präglats av de särskilda miljömässiga förutsättningar som finns i Arktis. I Sverige behöver den samiska kulturen och kulturen för nordbor som verkat i Arktis bevaras.

De anglosaxiska öarna

Storbritannien har lämnat EU och en del personer i Skottland har ibland identifierat sig mer som nordbor än som engelsmän. Det gör relationen mellan de nordiska länderna och Skottland intressant. Storbritannien är också en av Sveriges viktigaste handelspartner, och med utträdet ur EU och ny ordning för rörlighet och tull av varor behöver vi öka arbetet med att säkerställa en långsiktigt stabil handel mellan Norden och de anglosaxiska öarna. I områdessamarbetet med de anglosaxiska öarna behöver handelsfrågan prioriteras på högsta nivå.

Tyskland

Sverige, Norge och Danmark har sitt ursprung i den nordgermanska familjen och Tyskland är en av de viktigaste handelspartner Sverige har. Möjligheterna att utveckla en s.k. megaregion diskuteras, som ska sträcka sig från Oslo via Göteborg, Malmö och Köpenhamn hela vägen till Hamburg och det nordligaste av Tyskland – en satsning på innovationer inom infrastruktur, teknik och näringsliv. Detta kan ha stor betydelse för de nordiska ländernas ekonomiska utveckling, men viktigt blir att säkerställa att merparten av affärsnyttan inte hamnar i Tyskland utan sprids på alla de involverade länderna.

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Markus Wiechel (SD)

Björn Söder (SD)

Cassandra Sundin (SD)

Lars Andersson (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Mats Nordberg (SD)